

PEDAQOJİ KOLLECLƏRDƏ PEDAQOGİKA FƏNNİNİN TƏDRİSİNİN KEYFİYYƏTİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİNDƏ YENİ TƏDRİS PLATFORMALARINDAN İSTİFADƏNİN ROLU

Sevinc Eylazova,

ADPU-nun Ümumi pedaqogika kafedrasının müəllimi,

Bakı Slavyan Universitetinin dissertantı

e-mail: sevinc.eylazova.00@mail.ru

DOI: 10.30546/2706-7858.2024.117

UOT: 37; 377

Xülasə. Müasir dövrdə pedaqoji kolleclərdə pedaqoji fənlərin tədrisinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Pedaqogika fənninin yeni məzmunu yeni texnologiya, yeni yanaşma və yeni metodların tətbiqini tələb edir. Ənənəvi olaraq tətbiq edilən illüstrasiya materialları (plakat və cədvəllər) fiziki və mənəvi göstəricilərinə görə köhnəlmişdir. Ona görə də bir çox tədris resurslarını əvəz edən müxtəlif kompüter proqramları və təlim üsulları müəllimlərin tədrisə daha maraqlı və qeyri-standart yanaşmalar etməsinə imkan verir. Məqalədə, məhz pedaqoji kolleclərdə pedaqoji fənlərin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin imkanları nəzərdən keçirilmiş, nümunələr əsasında təqdim edilmişdir.

Açar sözlər: inkişaf, kommunikasiya, texnologiya, interaktiv, pedaqoji kollec.

Key words: development, communication, technology, interactive, pedagogical college.

Ключевые слова: развитие, коммуникация, технология, интерактив, педагогический колледж.

“Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda Azərbaycanda təhsilin bütün pillələrində təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, peşə səriştələrinə malik müəllim hazırlığı, müasir texnologiyaların tətbiq edildiyi təhsil sisteminin yaradılması vacib hesab edilir. Burada nəzərdə tutulan strateji istiqamətlər həm də orta ixtisas təhsilini, xüsusilə də pedaqoji təhsili nəzərdə tutur. Strategiyada “orta ixtisas təhsili kurikulumlarının müasir tələblərə cavab vermədiyi, kurikulumların inkişafının iqtisadiyyatın inkişafından geri qalması” [1] bildirilir. Bu yanaşma digər təhsil müəssisələrində olduğu kimi, pedaqoji kolleclərdə də şəxsiyyətyönlü təh-

silin məzmununun yaradılmasına və yeni kurikulumların hazırlanmasında standartların müəyyənləşdirilməsinə və tədris planlarının təkmilləşdirilməsinə istiqamətlənmişdir. Strategiyanın qəbulundan sonra məlum oldu ki, 23 aprel 2010-cu ildə təsdiq edilən “Orta ixtisas təhsili pilləsinin dövlət standartı və proqramı”nın [9] ciddi şəkildə təkmilləşdirilməsinə ehtiyac vardır. 2010-cu ildə orta ixtisas təhsili ilə bağlı təsdiq edilən təsnifat 17 aprel 2020-ci ildə yeniləndi. Subbakalavriat (orta ixtisas təhsili) proqramlarının təsnifatında təhsil ixtisaslarına ailə və ev təhsili (040101), fiziki tərbiyə müəllimliyi (040102), korreksiyaedici təlim (040103), məktəbəqədər təhsil

(040104), peşə təlimi (040105) aid edildi. 2021-ci ildə pedaqoji kolleclər üçün yeni tədris planları təsdiq edildi. Bu tədris planlarında əsas məqsəd müasir dövrün tələblərinə cavab verən, ixtisasını dərinlən bilən, peşə sərəştəsinə malik müəllim və tərbiyəçilər hazırlamaqdan ibarət idi. Yeni məzmun tələbələrə rəqabətə qabil, müasir cəmiyyətdə səmərəli pedaqoji fəaliyyət göstərməyi, standartlara uyğun bilik və bacarığa yiyələnməyi, ünsiyyət qurmağı, məsuliyyətli olmağı, yeni texnologiyalara yiyələnməyi, informasiyadan səmərəli istifadə etməyi, kollegial qərarlar qəbul etməyi, kreativ şəxsiyyət və vətəndaş formalaşdırmağa hədəflənmişdir. Gələcək müəllim və tərbiyəçilərdə bu keyfiyyətlərin formalaşdırılmasında ixtisas fənləri ilə yanaşı, pedaqoji fənlər də mühüm rol oynayır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin tədris planlarının müqayisəli təhlili göstərir ki, pedaqoji fənlərə ayrılan saatların həcmi çox deyildir. Ailə və ev təhsili ixtisasında pedaqogika fənninə 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar), xüsusi pedaqogika fənninə 75 saat (45 saat mühazirə, 30 saat seminar), inklüziv təhsil fənninə 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar) ayrılmışdır. Bu da ixtisas və peşə fənlərinə ayrılan saatların (990 saat) cəmi 18 faizini (180 saat) təşkil edir. Məktəbəqədər təhsil ixtisasında pedaqogika fənninə 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar), məktəbəqədər pedaqogika fənninə 75 saat (45 saat mühazirə, 30 saat seminar), inklüziv təhsil fənninə 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar) ayrılmışdır. Bu da ixtisas və peşə fənlərinə ayrılan saatların (990 saat) cəmi 18 faizini təşkil edir.

Fiziki tərbiyə müəllimliyi ixtisasında pedaqogika fənninə 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar), fiziki tərbiyənin tədrisi metodikası fənninə 105 saat (60 saat mühazirə, 45 saat seminar), mütəhərrik oyunlar və onun tədrisi metodikası fənninə 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar) ayrılmışdır. Bu da ixtisas və peşə fənlərinə ayrılan saatların (990 saat) cəmi 21 faizini (210 saat) təşkil edir.

Inklüziv təhsil ixtisasında pedaqogika fənninə 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar), inklüziv təhsilin əsasları fənninə 75 saat (45 saat mühazirə, 30 saat seminar), xüsusi təhsil ehtiyaclarının erkən aşkarlanması və erkən müdaxilə

fənninə 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar), xüsusi təhsil fənninə 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar), universal öyrənmə dizaynı fənninə 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar) ayrılmışdır. Bu da ixtisas və peşə fənlərinə ayrılan saatların (990 saat) cəmi 28,7 faizini (285 saat) təşkil edir.

Azərbaycan təhsilinin yenilənməsi, həmçinin müasirləşməsi konsepsiyası təhsilin kompleks informatlaşmasını, eyni zamanda təhsil sisteminə İKT və yeni pedaqoji texnologiyaların tətbiqini tələb edir. Müasir dövrdə təhsili, təlim və pedaqoji prosesi texnika, o cümlədən texnologiyasız təsəvvür etmək olduqca çətindir. Son zamanlar təhsil sisteminin istər məzmun, istərsə də forma baxımından yenilənməsi və aparılan hərtərəfli islahatlar təhsilin təşkil edilməsi prosesində yeni formaların və metodların meydana çıxmasına səbəb olub. Distant, virtual, həmçinin innovativ təhsil sistemləri, eləcə də elektron dərslər və lövhələr, elektron dərsliklər, o cümlədən dərs vəsaitləri, multimedialar, süni intellekt sistemləri tədris prosesini əhəmiyyətli dərəcədə yenilənmiş, təkmilləşdirmiş, daha maarifləndirici, inkişafetdirici, tərbiyəedici etmiş, habelə onu yeni yüksəliş səviyyəsinə qaldırmışdır.

Son dövrdə Azərbaycanda müəllim hazırlığı həyata keçirən pedaqoji kolleclərdə təlim keyfiyyətinin yüksəldilməsi aktuallaşmışdır. Ölkəmizdə həm ümumi orta təhsil müəssisələrində, həm ali təhsil, həm də pedaqoji kolleclərdə təlimin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Pedaqoji kolleclərdə təlimin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə təsir göstərən amillər çoxdur ki, onlardan da bir neçəsini nümunə göstərə bilərik:

- *müasir tələblərə cavab verən infrastruktur;*
- *İKT avadanlıqları ilə təchiz edilmiş auditoriyalar;*
- *peşəkar müəllim kollektivi;*
- *səmərəli idarəetmə;*
- *tələbə kollektivi;*
- *müəllim-tələbə-valideyn əməkdaşlığı;*
- *müasir tələblərə cavab verən tədris resursları (tədris planı, proqramı, dərslik və dərs vəsaiti);*
- *səmərəli qiymətləndirmə sistemi;*
- *təlimin təşkilinin qeyri-standart formalarından istifadə;*

– *pedaqoji prosesdə yeni təlim texnologiyalarından istifadə;*

– *pedaqoji prosesdə interaktiv təlim metodlarından və İKT-dən səmərəli istifadə və s.*

Tədqiqat işimizdə kolleclərdə pedaqoji prosesin səmərəliliyinin yüksəldilməsində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin nəzəri və praktik məsələlərini araşdırmağı vacib hesab etmişik. Araşdırma zamanı məlum olmuşdur ki, əksər pedaqoji kolleclərdə (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Sosial-İqtisadi Kolleci, Bakı Humanitar Kolleci; Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci; İsmayilli Dövlət Humanitar və Texnologiya Kolleci; Şuşa Humanitar Kolleci; Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci) dərslər keçən pedaqogika müəllimləri ənənəvi təlim metodlarına daha çox üstünlük verir, bəzi hallarda yeni təlim texnologiyalarından və ya interaktiv təlim metodlarından istifadə edirlər. Pedaqoji kolleclərdə yeni təlim texnologiyaları və interaktiv təlim metodlarından istifadə etməklə pedaqogika fənninin tədrisi keyfiyyətini yüksəltmək, fənlərarası inteqrasiya yaratmaq, gələcək mütəxəssislərdə tənqidi, məntiqi və yaradıcı təfəkkürü formalaşdırmaq mümkündür. Təcrübə sübut edir ki, yeni təlim texnologiyaları pedaqoji kolleclərdə təlimin keyfiyyətini yüksəltmək, tədris prosesini optimallaşdırmaq, tələbələrə pedaqoji fənlərə maraq yaratmaq, onlarda tədqiqatçılıq bacarıqları formalaşdırmaq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Deməli, pedaqoji fənlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, tələbələrə dərinlən mənimsədilməsi pedaqogika müəllimlərindən, onların pedaqoji ustalıqından, eləcə də tədris prosesində yeni təlim texnologiyalarından və İKT-nin səmərəli istifadəsindən çox asılıdır. Araşdırma zamanı məlum oldu ki, yeni təlim texnologiyaları, fəal və interaktiv təlim, təlim prosesində İKT-nin istifadə ilə bağlı həm Azərbaycan (A.O.Mehrabov, Ə.Ə.Ağayev, Ə.X.Paşayev, F.A.Rüstəmov, L.N.Qasımova, M.A.İsmixanov, F.N.İbrahimov, A.M.Nəzərov, Z.A.Veysəlova və b.), həm rus (V.P.Bespalko, M.E.Berşadski, V.İ.Boqolyubov, V.V.Quzev, T.A.İlin, M.V.Klarin, A.İ.Kosmodemyanskaya, M.M.Levina, Z.A.Malkova, N.D.Nikandrov, V.Y.Pilipovski, A.I.Uman), həm də Avropa və ABŞ (L.Anderson,

J.Bloom, B.Bloom, T.Gilbert, N.Qronlund, R.Mayor, A.Romişovski və b.) alimləri xeyli araşdırmalar aparmışlar.

Pedaqoji kolleclərdə təhsilalanları tədris prosesində daim aktiv saxlamaq və onların iştirakçılığını artırmaq üçün aktiv öyrənmə metodlarından istifadə olunur. Aktiv öyrənmə konseptinə ilk dəfə 1991-ci ildə Bonvell və Eison tərəfindən “təhsilalanları icra etməyə və yerinə yetirdikləri tapşırıqlar haqqında düşünməyə cəlb edən fəaliyyətlərin təşkili” kimi tərif verilmişdir. Aktiv öyrənmə təhsilalanları qulaq asmaqdan və passiv şəkildə qeyd götürməkdən kənar öyrənmə prosesində iştirak etmək üçün istifadə olunan hər hansı tədris metodu kimi də başa düşülür. Onlardan bir neçəsini nəzərdən keçirək:

Oyunlaşdırma və oyun əsaslı öyrənmə

Son dövrlər öyrənmə prosesində oyundan istifadə geniş yayılan effektiv metodlardan biridir. Bu metod təlim nəticələrinə çatmaq üçün təhsilalanları həvəsləndirir, onları prosesə cəlb olunmağa təşviq edir. Oyun vasitəsilə öyrənmənin iki növü vardır: oyunlaşdırma və oyun əsaslı öyrənmə. Hər ikisinin ortaq xüsusiyyəti oyun vasitəsilə təhsilalanların öyrənməyə marağının stimullaşdırılmasıdır. Onların fərqli xarakterik xüsusiyyətlərini geniş şəkildə nəzərdən keçirək:

Oyunlaşdırma üsulunda oyun elementləri ilə tapşırıqlar inteqrasiya edilir. Verilən cavablara uyğun xal toplama, səviyyə keçməklə nişanlar əldə etmək, liderlər cədvəli, maneələri dəfətmə və s. kimi oyun elementlərindən istifadə etməklə, öyrənmə prosesini cəlbədicə etmək mümkün olur. Məsələn, “milyonçu şousu” formatında bilik yarışını keçirməklə təhsilalanların cavablara uyğun xal toplamalarına çalışaraq öyrənməyə marağı, həyəcanı artırmaq olar. Belə variantda hər bir təhsilalan özü ilə yarışır. Bir başqa formada oyunu səviyyələr üzrə təşkil etmək və hər səviyyənin nişanını təsis etməklə həyata keçirmək olar. Məsələn, il ərzində 5 təqdimat hazırlayan birinci səviyyə üçün nəzərdə tutulan “cəsur” titulu, 10 təqdimat hazırlayan “mübariz” titulu, 15 təqdimat hazırlayan “qəhrəman” titulu və s. qazana bilər. Digər üsulda isə liderlər cədvəlindən istifadə edilir ki, bu üsulun mənfəəti xüsusiyyəti də diqqətdə saxlanılmalıdır. Belə ki, cədvəldə sonuncu yerləri tutan təhsilalanların ruhdan düşmə ehtimalı var. Xüsusilə aşağı yaş

qruplarında bu üsulun istifadəsindən çəkinmək lazımdır [4, s.34].

Müasir dövrdə oyunlaşdırma üsulunu elektron tətbiqlər vasitəsilə xeyli sayda çeşidlərdə təşkil etmək mümkündür. Bəzi faydalı və praktik tətbiqlərə nümunə kimi Wordwall, Kahoot, Educandy, Educaplay, Quizizz, Duolingo və s. qeyd etmək olar.

Oyun əsaslı öyrənmə isə təkcə tapşırıqları deyil, öyrənmə prosesinin özünü bütövlükdə oyun əsaslı qurmağı nəzərdə tutur. Məsələn, hansısa əsəri öyrənmək üçün səhnələşdirmək və ya alış-verişlə bağlı yeni sözləri kontekstdə tətbiq etmək üçün kiçik yarmarka təşkil etmək mümkündür. Başqa bir nümunəyə görə böyük həcmli məzmunu xırda hissələrə bölüb, təhsilalanların təmsilçi rolunda təqdimat etməsinə şərait yaratmaq olar. Oyun vasitəsilə öyrənmə prosesinin təşkil edilməsi bir çox cəhətdən faydalıdır. Bir sıra üstünlüklərini belə sıralamaq olar:

- *dərsə, öyrənməyə maraq oyadır;*
- *interaktivliyi, iştirakçılığı artırır;*
- *yerində sürətli əks-əlaqəni təmin edir;*
- *mərhələli, pilləli inkişafı aydın göstərir;*
- *kontekstdə öyrənməni təmin edir;*
- *əməkdaşlığa və sosial öyrənməyə imkan verir.*

Bir məsələni də diqqətdə saxlamaq lazımdır ki, oyunla öyrənmə zamanı məqsəd gözərdi edilmədən təşkil olunmalıdır. Yəni burada əsas məqsəd təhsilalanların əylənməsi deyil, onların əylənərək təlim nəticələrinə nail olmalarıdır. Oyun bir vasitədir. Vasitə məqsəd yerinə keçməməlidir. Oyun tərtib və təşkil edilərkən də təlim nəticələri ön planda tutulmalıdır.

Sorğu və araşdırma əsaslı təlim

Albert Eynşteynin belə bir ifadəsi var: “Mənim xüsusi bir istedadım yoxdur, sadəcə, çox güclü maraq hissim var”. Bir çox tədqiqatlar da göstərir ki, effektiv öyrənmənin açar məqamlarından biri təbii maraq hissinin aktivləşdirilməsidir. Hətta məşhur IQ (intellectual quotient) və EQ (emotional quotient) təsnifatlarına CQ (curiosity quotient) anlayışı da əlavə olunub. Təbii maraq hissi sual doğurur, suallar isə bizi cavab axtarmağa sövq edir, bu axtarış isə yeni bilik və bacarıqları əldə etməyə və beləcə dünyanı dərk etməyə yönəldir [5].

İntellektual maraq ilə öyrənməni uzlaşdıran sorğu və araşdırma əsaslı təlim elmi metodun

tədris prosesinə uyğunlaşdırılmış modelidir. Belə ki, təhsilalanlar öyrənmə prosesində sual vermək, hipotez (fərziyyə) irəli sürmək, müşahidə etmək, araşdırma aparmaq, nəticə çıxartmaq və nəticəni yoxlamaqla araşdırma xarakterli fəaliyyətə cəlb olunurlar. Bu fəaliyyət özlüyündə müxtəlif bacarıqları (məqsəd müəyyənləşdirmə, vaxtı və prioritetləri idarəetmə, informasiyanı emal etmə, komanda ilə işləmə, yazılı və şifahi ünsiyyət, tənqidetmə, problem həlletmə, dəyərləndirmə və s.) inkişaf etdirməyə imkan yaradır.

Sorğu və araşdırma əsaslı təlim modeli şagirdmərkəzli yanaşmadır. Informasiyanı passiv şəkildə qəbul etməkdən daha çox elmi məlumatın birbaşa təhsilalanın iştirakı ilə araşdırılmasını nəzərdə tutur. Konstruktivizmə əsaslanan bu təlim modeli təhsilalanın ilkin bilik və təsəvvürlərindən başlayaraq onu suala yönləndirir, cavab üçün fəaliyyətə sövq edir. Beləliklə, təhsilalanın özünün fəallığı ilə yeni bilik və bacarıqların inşasına çalışır. Sorğu və araşdırma əsaslı öyrənmə ilə bağlı tədqiqatları ümumiləşdirəndə öyrənmə prosesi kimi onun əsas komponentlərini – yönləndirmə, əsas sualın qoyulması və ya hipotez (fərziyyə) irəli sürülməsi, araşdırma, nəticə, müzakirə və s. kimi sadalamaq olar.

Dərs təhsilalanları məqsədə yönləndirmə ilə başlayır. Bu ilkin addımda təhsilalanların diqqət və marağını stimullaşdırmaq üçün məqsədə uyğun formada müxtəlif metodlardan istifadə edilir. Mövzu ilə əlaqədar bir situasiya canlandırmaqla, uyğun şəkil, qrafik, video və s. göstərməklə və ya təhsilalanların edəcəyi münasib fəaliyyəti təşkil etməklə təhsilalanlar prosesə cəlb edilir. Maraq oyatmaq üçün hər hansı pedaqoji fenomen ilə bağlı suallar verilir, yaradılan situasiya ilə bağlı təhsilalanda maneəni dəf etmək istəyi formalaşdırılır. Yönləndirmə mərhələsi üçün yaradılan mühiti müəllim təqdim etməklə və ya təhsilalanlardan fikir soruşmaqla təşkil edilir. Beləliklə, təhsilalanın öyrənmə və araşdırma marağı aktivləşdirilir.

Növbəti addımda əsas sualın qoyulması və ya hipotez (fərziyyə) irəli sürülməsi təşkil edilir. Bu mərhələ qoyulan problemi bir anlayış kimi nəzərdən keçirməyi, onu konseptual olaraq anlamağı hədəfləyir. Bu addımda anlayış konsept haqqında sual doğuran məqam ortaya qoyulur və

ya ona müvafiq olaraq hipotez (fərziyyə) irəli sürülür. Burada məqsəd təhsilalanları əsas suala və ya yoxlamalı olan hipotezə yönəltməkdir. Qeyd edilən mərhələnin məntiqi davamı olaraq araşdırma (tədqiqat) fəaliyyəti həyata keçirilir. Qoyulan suala və ya irəli sürülən hipotezə cavab tapmaq üçün təhsilalanının marağı hərəkətə və fəaliyyətə çevrilir. Araşdırma sualı əsasında sistemli şəkildə araşdırma və ya təcrübə aparılır, datalar toplanılır. Əldə edilənlərlə səbəb-nəticə əlaqələri müəyyənləşdirilərək analiz edilir. Proses araşdırma sualının cavabının tapılmasına, fərziyyənin yoxlanılmasına və yeni biliklərin sintez edilməsinə gətirib çıxarır. Bu mərhələ ən məsuliyyətli mərhələdir, vaxt və resurslardan düzgün istifadə edə bilmək üçün dəqiq planlaşdırma tələb edir. Planın tərkib hissəsi kimi ehtiyac olan resursların öncədən hazırlanması və istifadə təlimatlarının tərtib edilməsi vacibdir. Növbəti addım nəticənin çıxarılmasıdır. Burada əvvəldə qoyulan sual, fikir və araşdırma ilə əldə edilən nəticələr qarşı-qarşıya qoyulur. Fikir versək, bütün addımlar arasında kəskin keçid yoxdur, biri digərinin davamıdır. Hər hansı addımın yekunu ilə növbəti addımın başlanğıcı oxşarlıq təşkil edir. Sonda araşdırmadan əldə edilən nəticələr başqalarına (yoldaşlarına, müəllimə) təqdim edilir və müzakirə təşkil olunaraq, refleksiya ilə tamamlanır. Bütün proses və ya onun hansısa hissəsi tənqid edilir, qiymətləndirilir. Sonda hər nə qədər müzakirə mərhələsi vurğulansa da, əslində bütün proses boyunca bunun elementləri mövcuddur.

Böyük qruplarla müzakirələr

Böyük qruplarla müzakirələrin təşkilində ənənəvi yanaşma ilə bərabər onlayn öyrənmə texnologiyalarından (Microsoft Teams, Blackboard, Moodle və s.) səmərəli istifadə etmək mümkündür. Bu metod ilə bağlı ADPU-nun fizika fakültəsinin texnologiya müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil alan TEX 2201 qrup tələbələri üçün pedaqogika fənnindən təlimin təşkil formaları və onlardan istifadə imkanları, sinfin təşkil və idarə olunması texnologiyası mövzusunda 9 aprel 2024-cü il tarixində geniş qrup müzakirəsi apardıq. Geniş qrup müzakirəsi zamanı qiymətləndirməni aparmaq üçün Moodle platformasının üstünlüyündən istifadə edib, refleksiya xarakterli test hazırladıq (*bax, cədvəl 1-2*).

Cədvəl 1.

▼ Təlimin təşkil formaları və onlardan istifadə imkanları. Sinfin təşkil və idarə olunması texnologiyası.

Qısa icmal:

Təlimin təşkil formalarının tarixi, dars və təlimin təşkilinin digər formaları, fəal dars və onun xüsusiyyətləri, fəal darsın mərhələləri, öyrədici mühit və onun təşkil istiqamətləri, fəal təlimin formaları, onların mahiyyəti

Təlimin təşkil formaları və onlardan istifadə imkanları.
Opened: Tuesday, 9 April 2024, 12:00 PM Closed: Wednesday, 10 April 2024, 1:00 PM

Cədvəl 2.

Question 2

Hələlik cavab verilməyib

Marked out of 1.00

Flag question

Edit

question v1 (latest)

2. Qrup işi zamanı müəllimin davranış aspektinə aid olmayanı seçin:

- ☐ A. C) Şagirdlərə suallar vermək
- ☐ B. A) Qrupların işini müəyyən etmək və onlara nəzarət etmək
- ☐ C. D) Şagirdlərin və qrup işinin mənfəəti və müsbət tərəflərini qeyd etmək
- ☐ D. B) Zərurət yaranıqda şagirdlərin işinə müdaxilə etmək
- ☐ E. E) İşin yerinə yetirilməsi ilə bağlı dəqiq təlimat vermək

Müxtəlif cür tapşırıqları qiymətləndirərkən performans meyarlarından istifadə edilməsi məqsəduşğundur. Həmçinin plagiat və ya köçürmə hallarının yol verilmədiyi xüsusi proqram təminatlarından əlavə olaraq təlimə müəllim tərəfindən nəzarət müəyyən olunmalıdır.

Müasir təlim zamanı ən çox ehtiyac duyulan texnologiya öyrənmə idarəetmə sistemləridir. Bu platformalardan istifadə etməklə müəllimlər fənlərini dizayn və təhsilalanların müxtəlif öyrənmə fəaliyyətlərində iştirakını təmin edə bilirlər. Həmçinin müəllimlər tələbələrin öyrənmə prosesində iştirakı barədə məlumat əldə edib formativ və summativ qiymətləndirmədə nəzərə alırlar. Aşağıda məşhur öyrənmənin idarə edilməsi platformalarının adları və onlara keçid verilmişdir [6]:

- Openmeetings Link: <https://openmeetings.apache.org/>
- E-Nocta Link: <https://www.enocta.com/>
- Adobe Connect Link: <https://www.adobe.com/products/adobeconnect.html>
- Moodle Link: <https://moodle.org/>
- Zoom Link: <https://zoom.us/>
- Blackboard Link: <https://www.blackboard.com/>
- Google Classroom Link: <https://edu.google.com/products/classroom/> [8, s.58].

Nəticə. Azərbaycanda aparılan təhsil islahatları pedaqoji kollecləri də əhatə etdiyindən

təhsilin bu pilləsində də təlimin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, peşə səriştələrinə malik tərbiyəçimüəllim hazırlığı, müasir texnologiyaların tətbiq edildiyi pedaqoji prosesin təşkili vacib hesab edilmişdir. Pedaqoji kolleclərdə şəxsiyyətyönlü təhsilin məzmununun yaradılması, yeni kurikulumların hazırlanması, standartların müəyyənləşdirilməsi təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Bunun bariz nümunəsi olaraq təhsilin digər pillə və səviyyələrində olduğu kimi, orta ixtisas təhsili pilləsində də (pedaqoji kolleclərdə) yeni təlim texnologiyalarının, inkişafetdirici, innovativ və integrativ metodların tətbiqi, modul və layihələr metodu texnologiyası ilə işləmək pedaqoji kolleclərdə təlimin keyfiyyətinin yüksəldilməsində mühüm rol oynayır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası (24 oktyabr 2013). <https://president.az/articles/9779>

2. “2009 – 2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 22 may, 2009.

<http://www.e-qanun.az/framework/17737>

3. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 19 iyun, 2009.

<http://www.e-qanun.az/framework/18343>

4. ACUE n.d. Online Teaching Toolkit. Available at: <https://acue.org/online-teaching-toolkit/> Accessed: November 14, 2021.

5. Albrahim F.A. “Online Teaching Skills and Competencies”. TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology. 2020, 19 (1), pp.9-20.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1239983.pdf> Accessed: October 10, 2021.

6. Apriyanti C. Distance learning and obstacles during Covid-19 outbreak. Jurnal Ilmiah Pendidikan Dasar, 2020, 7(2), pp.68-83.

<http://dx.doi.org/10.30659/pendas.7.2.68-83>

7. Becker S.A., Caswell T., Jensen M., Ulrich G. and Wray E. Online Course Design Guide. Cambridge, Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 2014.

<http://dltoolkit.mit.edu/online-course-design-guide/> Accessed: November 7, 2021.

8. Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində

distant təhsilin təşkili (metodik vəsait). ARTİ, 2023.

9. Orta ixtisas təhsili pilləsinin dövlət standartı və proqramı.

<https://e-qanun.az/framework/19532>

S.Eylazova

The role of using new educational platforms in improving the quality of teaching of pedagogy in pedagogical colleges

Abstract

Nowadays, it is important to improve the quality of teaching pedagogical subjects in pedagogical colleges. The new content of the pedagogical subject requires the use of new techniques, new approaches and new methods. Traditionally used illustrative materials (posters and tables) are outdated in terms of physical and moral indicators. Therefore, various computer programs and training methods, which replace many educational resources, allow teachers to implement more interesting and non-standard approaches to training. In the article, the possibilities of using new learning technologies in the teaching of pedagogical subjects in pedagogical colleges are considered, presented on the basis of examples.

С.Эйлазова

Роль использования новых образовательных платформ в повышении качества преподавания предмета педагогики в педагогических колледжах

Аннотация

В современное время важно повышать качество преподавания педагогических предметов в педагогических колледжах. Новое содержание педагогического предмета требует применения новой техники, нового подхода и новых методов. Традиционно применяемые иллюстративные материалы (плакаты и таблицы) устарели по физическим и моральным показателям. Поэтому различные компьютерные программы и методы обучения, заменяющие многие образовательные ресурсы, позволяют преподавателям реализовывать более интересные и нестандартные подходы к обучению. В статье рассмотрены возможности использования новых технологий обучения при преподавании педагогических предметов в педагогических колледжах, представлены на основе примеров.